

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 11 november 2009

Ö 3639-08

KLAGANDE

U-dal 1 Kommanditbolag, 969704-5301

c/o AB Yellow Göteborg

401 84 Göteborg

Ombud: Advokat MT och professor CR

MOTPART

Kammarkollegiet

Box 2218

103 15 Stockholm

SAKEN

Stämpelskatt

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2008-07-24 i mål Ö 1404-08

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

U-dal 1 Kommanditbolag tillerkänns ersättning av allmänna medel för sina ombudskostnader i Högsta domstolen med trettiosextusenniohundrasjuttiofem (36 975) kr avseende arbete. Av ersättningen utgör 6 975 kr mervärdesskatt.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

U-dal 1 Kommanditbolag har yrkat att Högsta domstolen förklarar att stämpelskatt inte ska utgå för dess förvärv av fastigheten X 20:3 samt yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Kammarkollegiet har bestritt ändring.

SKÄL

Kommanditbolaget köpte fastigheten X 20:3 den 1 mars 2006 och överlät den 2 maj samma år köpet till Wallenstam Nya Bostad AB. I en gemensam ansökan om lagfart för förvärven åberopades reglerna om transportköp och ett i det senare köpeavtalet intaget intyg om transport-

köp. Avtalet var undertecknat av såväl överlåtaren som förvärvaren genom ombud. Kommanditbolaget begärde att bli befriat från skyldighet att betala stämpelskatt. Lagfart beviljades, varvid båda köpen ansågs stämpelskattepliktiga.

Frågan i Högsta domstolen är om det åberopade intyget om transportköp uppfyller de krav som ställs upp för befrielse från stämpelskatt vid transportköp.

Regler om skattebefrielse vid transportköp finns i 7 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndighet. Av bestämmelsen framgår att om de förutsättningar som anges i första stycket är för handen och något sådant undantag som sägs i andra stycket inte föreligger, så ska stämpelskatt betalas endast för det senaste köpet. I fjärde stycket anges bl.a. att begäran om skattebefrielse ska framställas när lagfart söks och att överlåtare och förvärvare därvid skriftligen samt på heder och samvete ska intyga att villkoren för överlåtelsen inte ändrats på andra än vissa i lagen angivna sätt.

Ett krav på transportförsäkran, dvs. en skriftlig av såväl säljare som köpare på heder och samvete avgiven förklaring att köpet transporterats på oförändrade villkor, infördes ursprungligen år 1909. Syftet var att förhindra att stämpelskatt undandrogas staten och en särskild ansvarsbestämmelse för oriktiga uppgifter – i vad som då benämndes förklaring på heder och samvete – infördes därför samtidigt (prop. 1908:160 s. 80 och 82 f.). Numera är ansvarsbestämmelserna i skattebrottslagen (1971:69) generellt tillämpliga på skatter, således även på stämpelskatt. För straffansvar krävs därmed inte längre att oriktiga uppgifter lämnats ”på heder och samvete”.

Av ett krav på skriftligt intygande på heder och samvete har emellertid brukat anses följa att intyget ska vara egenhändigt undertecknat (jfr t.ex. prop.

2001/02:25 s. 172). I rättsfallet NJA 1931 s. 1 fann Högsta domstolen sålunda att en transportförklaring inte kunde undertecknas av befullmäktigat ombud utan endast av köpare och säljare personligen eller genom laga ställföreträdare. Även i andra sammanhang upprätthålls kravet på att en ed eller en försäkran på heder och samvete ska avges personligen eller, såvitt avser juridisk person, av ställföreträdare; jfr t.ex. 6 kap. 3 § konkurslagen (1987:672) och 4 kap. 14 § tredje stycket utsökningsbalken. Den omständigheten att det när det gäller oriktig transportförsäkran numera inte för straffansvar skulle krävas att oriktiga uppgifter avges på heder och samvete kan inte leda till att uttrycket ska tilläggas någon annan betydelse än tidigare. En annan ordning skulle kunna tänkas ge upphov till missbruk; när undantag i vissa fall har medgetts har detta skett genom särskild lagstiftning och grundats på speciella förhållanden, se t.ex. lagen (2005:1117) om deklarationsombud.

Ett sådant intyg som avses i 7 § fjärde stycket stämpelskattelagen kan alltså inte undertecknas av ombud för överlåtaren eller förvärvaren.

Kommanditbolagets överklagande ska därför avslås.

Kommanditbolaget har yrkat ersättning för sina kostnader i Högsta domstolen med 78 000 kr exklusive mervärdesskatt. Det är i målet upplyst att bolaget har rätt till avdrag med sju procent av ingående mervärdesskatt. Enligt 3 § lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m., kan en skattskyldig – även om den skattskyldige inte till någon del får bifall till sina yrkanden – få ersättning av allmänna medel för ombudskostnader som skäligen behövts för att ta tillvara hans rätt, bl.a. om ärendet avser en fråga som är av betydelse för rättstillämpningen. Så får i allmänhet anses vara fallet beträffande mål där prövningstillstånd har meddelats i Högsta domstolen (NJA 2000 s. 124). Vid bedömningen av skäliga ombudskostnader bör viss

ledning kunna hämtas från vad som gäller i fråga om ersättning till biträde m.fl. i rättshjälpslagen (prop. 1993/94:151 s. 175).

Det ankommer på den som begär ersättning att visa att de åtgärder för vilka ersättning begärs skäligen har varit påkallade (RÅ 2002 ref. 56). Kommanditbolaget har inte närmare angett vilka åtgärder ombuden vidtagit eller vilken tid som nedlagts på olika åtgärder. Vad som kan anses utgöra skälig ersättning får därför bedömas med ledning av den skriftväxling som förevarit i Högsta domstolen. Kommanditbolaget bör mot den bakgrunden skäligen tillerkännas ersättning för sina kostnader i Högsta domstolen med 30 000 kr exklusive mervärdesskatt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Leif Thorsson,
Torgny Håstad, Anna Skarhed (referent) och Lena Moore
Föredragande revisionssekreterare: Karin Hellmont